

Recherches chimiques sur la respiration des animaux par V. Regnault & I. Reiset. Paris 1849.

Zantedeschi: Riposta ai signori Cavalleri e Knoblauch sulla esistenza delle linee longitudinali nello spettro solare.

Mödet den 16de November.

Dr. Prof. Theol. *Scharling* forelæste nogle Partier af en Afhandling om de Sibyllinske Böger.

Efterat have i Korthed oplyst de Sibyllinske Bögers Skjebne og de Undersøgelser, som efter Reformationstiden ere blevne anstillede over deres Oprindelse, deres Forbindelse med de hedenske Sibylliner, deres Hensigt etc, den Forøgelse, som den sibyllinske Literatur i nyeste Tid har vundet navnlig ved Maiis Opdagelse og Udgivelse af 14de, 11te, 12te og 13de Bog — de Fortjenester, som *Thorlacius*, *Bleek* o. A. have erhvervet sig ved Forskninger over Sibyllinernes Sammensætning, Affattelsestid, *Alexandre* ved den i Paris 1841 besörgede nye Udgave af de Sibyllinske Orakler etc., henvendte Prof. *Scharling* Opmærksomheden paa den ottende Bog med det deri indeholdte Akrostich: *IΗΣΟΥΣ. ΧΡΕΙΣΤΟΣ. ΘΕΟΥ. ΥΙΟΣ. ΣΩΤΗΡ. ΣΤΑΥΡΟΣ* (V. 217—250), idet han tog Anledning deraf til at oplyse paa concret Maade, hvorledes man overhovedet maatte tænke sig, at Sibyllinerne vare opstaaede og havde erholdt deres nuværende Form. (*Constantini oratio ad Sanct.* hos *Euseb.*, *hist. eccl.* ed. Vales. p. 609 sqq. *Cicero de divinat.* l. II, 54. *Augustin.* *De civitate Dei* l. XVIII, c. 23. *Lactant.* *Institut.* l. VII, 19. 20 etc.).

Af alle de Sibyllinske Böger er den 4de Bog bleven anseet for den vigtigste, navnlig til Sammenligning med *Johannis Apocalypsis* og til Oplysning om de gamle Christnes Forventninger om Neros Gjenkomst som Antichristen. Dette Stykke af Sibyllinerne synes

nemlig at hidrøre fra en christelig Forfatter, omtrent ved Aaret 80 efter Christi Födsel. De deri indeholdte Forudsigelser om *"en stor Konge, som skal komme fra Italien, ukjendt og skjult, flygtende over Euphrat, efterat have fuldført det afskyelige Modermord og mange andre Ting med sin onde Haand"* (V. 116—120), den derpaa følgende Antydning af Krigen mellem Otto, Galba og Vitellius (v. 120—122), Skildringen af Judæas og Jerusalems Odelæggelse (122—124), af Vesuvs Udbrud og de dermed forbundne Ulykker, betragtede som guddommelig Straf for de Gudsfrygtiges (de Christnes) Forfølgelse (V. 127—133), og endelig om en ny Krig, *"naar Flygtningen fra Rom skal med opløftet Landse drage over Euphrat med mange tusinde Mænd"* (V. 133—136) före nödvendigen til Tanken om Nero, ligesom Forudsigelsen om *Roms Undergang og den Gjengjældelse, som skal öves over denne Stad* (V. 142—144), finder mærkelige Paralleler i Apoc. Capp. 16—18. Umiddelbart i Forbindelse med disse Spaadomme sættes derpaa Skildringen af, *"hvorledes Ondskab vil naae sit höieste Maal, hvorledes Gudsfrygt, Tro og Retfærdighed ville vige bort fra Menneskene, og disse ville kappes med hinanden i Overmod og Blodtörst"*; men tillige, *"hvorledes Gud da vil vise, at han ikke meer er den Langmodige, men i sin retfærdige Vrede vil ödelægge hele Menneskeslægten ved en stor Brand"*. *Denne Verdensbrand* beskrives, ledsaget af de sædvanlige apocalyptiske Tegn: Basunskrald, Solformørkelse, Jordskjælv etc., efter en forudgaaende Opfordring til at omvende sig og *"lade hele Legemet afvaske i de evigtflydende Strömme"*, og derpaa forkyndes, hvorledes Gud vil opvække Menneskene, *holde Dom* over dem, overgive de Onde atter til Stövet, men *de Fromme skulle leve paa Jorden og erfare Guds Naade* (V. 147 ad finem).

Imod den Anvendelse, som er gjort af dette Digt til Oplysning om Apocalypsens Affattelse nærmest i Anledning af den *neroniske* Forfølgelse og til Udtydning af dette bibelske Skriffs Symbolik, har *H. W. J. Thiersch* i sit Skrift: Versuch zur Herstellung des historischen Standpuncts für die Kritik der neutestamentlichen Schriften, Erlangen 1845, S. 335 slg. 410—415, indlagt en meget energisk Protest. Ifølge *Thiersch* skal den fjerde Sibyl-

linske Bog ikke være forfattet under *Titus*, men hidrøre fra Tiden efter det store Jordskjælv i Antiochien, som indtraf under *Trajan*, paa Grund af V. 137—138; et Beviis for, at de Christne have ventet og frygtet Neros Gjenkomst, skal ikke haves; og Angivelsen, at de Christne have ventet Nero komme igjen som Antichristus, skal alene støtte sig paa den anførte fjerde sibyllinske Bog, "et historisk Tilknyttelsespunkt, som nu er forstyrret ved den paapegede senere Affattelsestid". — Ved en nøiere Prøvelse af dette — efter Thiersch's egen Ytring — "ogsaa desforuden for den urchristelige Literatur vigtige Punkt", vil det imidlertid vise sig, at Henførelsen af denne Bogs Affattelse til Tiden efter *Trajan*, paa Grund af det store Jordskjælv i Antiochien, hvilket skal være antydet i Versene:

*Τλήμων Ἀντιόχεια, σὲ δὲ πόλιν οὐκέτ' ἐροῦσιν.
 Ἐνεκεν ἀφροσύνης Ἰταλοῖς ὑπὸ δούρασι πίπτεις,*

kun beroer paa den allervilkaarligste Udlægning af disse Ord. Medens Thiersch selv indrømmer, "at de egentlig gjøre det Indtryk, som om Antiochia skulde forstyrres, ikke ved Jordskjælv, men ved Romernes Vaaben", mener han dog, at Sibyllisten, rigtignok "noget dunkelt", har villet antyde, "at Jordskjælvet ødelagde Staden, medens den hele fra Perserkrigen hjemvendende romerske Hær laae i samme." Thiersch's Paastand, at Neros Gjenkomst falder for Sibyllisten allerede i *Forgangenheden* og ikke i Fremtiden, saa at der sigtes til den under Titus optraadte Pseudonero (Zonar. Annal. XI. c. 18), gjendrives allerede ved *Bleeks* Bemærkning (*Theologische Zeitschr. Berlin* 1819, 1. H. S. 245 *Ann.*): at Sibyllisten nemlig til en sildigere Tid, hvor hiin Pseudoneros Sag allerede var afgjort, ikke længere kunde ansee denne for Nero selv, *Ῥώμης ὁ Φυγάς*. En ikke ringe Vægt lægger dernæst Thiersch paa den Omstændighed, at mellem Neros Tilbagekomst og Forudsigelsen om Verdens Brand og den almindelige Dom forkyndes "en Række" Begivenheder, som skal staae i Veien for den nøie Forbindelse, hvori hine Begivenheder efter den sæd-

vanlige Udtolkning sættes. Men den hele Række af Begivenheder, hvortil her sigtes, findes antydet i 10 Linier, af hvilke de sex maaskee ligesom V. 97—98 (slg. *Strabo* l. I og l. XII) ere Levninger fra de gamle hedenske Orakler, der ere blevne bevarede af den sildigere Interpolatør i samme Hensigt som saamange lignende, og de tre andre, V. 142—144 indeholde en Spaadom om Roms Undertvingelse ved Asien, der synes væsentlig at have hørt med til hine Tidens eschatologiske Forventninger (slg. Sibyll. III, 350—355. VIII, 153—159. VIII, 70 ff. Apocal. XVI, 12 ff. XVII, 12—13. 16—18. XVIII, 2. 6. 7 etc.). Endelig er det saa langt fra, at Forventningen om Neros Gjenkomst som Antichrist — saaledes som Thiersch mener (a. St. S. 415) — udelukkende støtter sig paa den fjerde Sibyllinske Bog, at den gjenfindes stundom i endnu tydeligere Træk paa en Mængde andre Steder i Sibyllinerne, (slg. Sibyll. V. 28—35. 136—153. 154—176. 213 ff. 361—374. VIII, 70. III, 350—355 etc.). Det er vel sandt, at der ikke kjendes noget udtrykkeligt Vidnesbyrd for Benævnelsen *Antichristus* om Nero, men medens Navnet *Antichristus* forekommer end ikke i Johannis Apocalypse, kan dog den dermed betegnede Forestilling eftervises baade i dette og andre bibelske Skrifter samt i forskjellige literaire Monumenter fra den ældste christelige Tid, under Træk, som gjenfindes i Sibyllinerne (f. Ex. Sibyll. V. 34: ἰσάζων Θεῶν αὐτὸν, slg. 2 Thess. 2, 4; Sibyll. VIII, 157: τότε θῆρα μέγαν μετελεύσεται κιλ, slg. Apoc. 13. 17 etc.), hvor de forekomme i Sammenhæng med Forkyndelsen om den tilbagevendende Nero.

Den nøiere Udførelse, i egentlig *theologisk* Retning, agter Prof. *Scharling* at meddele i en Afhandling, bestemt for *Nyt Theologisk Tidsskrift*.